

OIKEUSMINISTERIÖLLE

PERUS- JA IHMISOIKEUSTOIMINTAOHJELMAN VALMISTELU

Kuurojen Liitto ry edustaa maamme viittomakielisiä ja kuuroja – nämä henkilön identiteettiin liittyvät nimitykset ovat rinnakkaisia ja osittain päällekkäisiä. Toivomme, että keväällä 2015 voimaan tullut uusi **viittomakielilaki (359/2015)** auttaa myös lisäämään tietoisuutta tästä ilmiöstä ja viittomakielisten kielellisistä oikeuksista.

Viittomakielilaki on luonteeltaan suppea yleislaki. Lailla ei luotu uusia oikeuksia. Sen 4 § *Viittomakieltä käyttävien kielelliset oikeudet* viittaa olemassa olevaan lainsäädäntöön, josta erityisesti viittaukset sosiaalihuollon asiakaslakiin ja potilaslakiin ovat osoittautuneet ongelmallisiksi viittomakieltä käyttävien kannalta. Maininnat tulkittamisen käytöstä *mahdollisuuksien mukaan* eivät tosiasiallisesti edistä kielellisten oikeuksien toteutumista.

Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta (133/2010) puolestaan on toissijainen eikä tuo ongelmaan yksiselitteistä ratkaisua – etenkin, kun osa hallinnonalan palveluista on suunnattu sellaisille haavoittuville ryhmille, jotka eivät tulkkauksesta hyödy (vanhukset, muistisairaat, mielenterveyspotilaat jne.). Nämä ryhmät tarvitsevat palveluja suoraan omalla kielellään. Nämä sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonala koskevat kehittämistarpeet on mainittu selkeästi myös Viittomakielilakia valmistelleen työryhmän mietinnössä (42/2014).

Kyseinen noidankehä on mielestämme ongelmallinen perustuslain 17 § 3 mom. näkökulmasta. Kokonaisuus on nähdäksemme ratkaistavissa siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen yhteydessä huomioidaan sekä viittomakielilain tarkoitus että pian ratifioitava **YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ja määrittellään velvoite järjestää omakielisiä palveluja viittomakieltä käyttäville**. Samanaikaisesti tulee siis huolehtia siitä, että palvelut ovat **yhdentertaisesti saavutettavia myös kuurouden kannalta**. On ilmeistä, että tällaisten erityistä osaamista vaativien palvelujen järjestäminen keskitetysti olisi kustannustehokkain tapa toimia.

Luonnollisesti toivomme, että **myös muut Viittomakielilakia valmistelleen työryhmän kehittämis ehdotukset huomioidaan** perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelussa ja että viittomakielilain seurantatehtävä osoitetaan erilliselle, pysyvälle toimielimelle.